

Leve heile livet – ambisjonsdokument for Osterøy kommune

1 Innhald

1	Innleiing	4
2	Korleis kommunen <i>i dag</i> arbeider med å skape eit meir aldersvenleg samfunn.....	6
3	Gjennomført og pågåande arbeid for området	7
4	Aktivitet og fellesskap	8
5	Mat og måltid	9
6	Helsehjelp	10
7	Samanhengar og overgangar i tenestene	11
8	Aldersvenleg stadutvikling	12

2 Innleiing

Bakgrunn

Dei næraste tiåra vil endre den demografiske samansettinga av Noreg i stor grad. Det gjeld óg for Osterøy. Det vert fleire eldre, det vert ein høgare del eldre i befolkninga og det vert fleire av dei eldre. Den demografiske utviklinga vil verke inn og gje verknader for dei fleste av institusjonane i samfunnet, sektorar og marknader. Dette vil i sin tur krevje nye løysingar og skape endringar på ei rekkje område. Samstundes ser vi at nye generasjonar eldre vil ha høgare utdanning, betre helse, betre bustader og betre økonomi. Det kan bli av avgjerande om dei tek i bruk ressursane sine for å møte alderdomen sine utfordringar og moglegheiter. I det store og heile må ein sjå desse utfordringane så vel i eit livsløpsperspektiv frå vogge til grav, som i eit folkehelseperspektiv.

Dette dokumentet syner korleis Osterøy kommune vil møte desse utfordringane og korleis kommunen vil organisere arbeidet med reforma Leve heile livet.

«Leve heile livet»-reforma

Reforma «Leve heile livet» skal bidra til at eldre kan meistre livet lenger og vere trygge på at dei får god hjelp når dei treng det. Bakgrunn for reforma er Stortingsmelding 15 - Leve heile livet – ei nasjonal kvalitetsreform for eldre som kom i 2018. Reforma har ein tidsperiode fram til 2023. Den skal politisk forankrast i alle kommunane i landet, også i Osterøy kommune. Denne reforma har ein tydeleg forventning om at kommunane legg planar for framtidas tenester for eldre. Reforma består av 25 konkrete og utprøvde løysingar der ein ser at det ofte er svikt i tenestene. Hovudfokus er:

- Eit aldersvennleg Noreg
- Aktivitet og fellesskap
- Mat og mattider
- Helsehjelp
- Samanheng i tenestene

I reforma ligg det også innsats retta mot fysisk stadutvikling. Aldersvenleg stadutvikling handlar om å

skape fysiske omgjevnader som gjer det mogeleg for eldre å vere aktive deltakarar i samfunnet så lenge som mogeleg, også den dagen helse byrjar å skranke. Dette dreier seg om at fysiske omgjevnadar skal utviklast etter prinsippa om universell utforming. Slik utforming av fysiske omgjevnadar vil óg kome andre grupper i samfunnet til gode. Gode utemiljø, sosiale møteplassar og gode bumiljø er viktig for dei som oppheld seg i nærmiljøet store deler av døgnet. Det er av den grunn viktig å legge til rette for bustadområde som er attraktive for fleire bebuargrupper.

«Leve heile livet»-reforma i Osterøy kommune

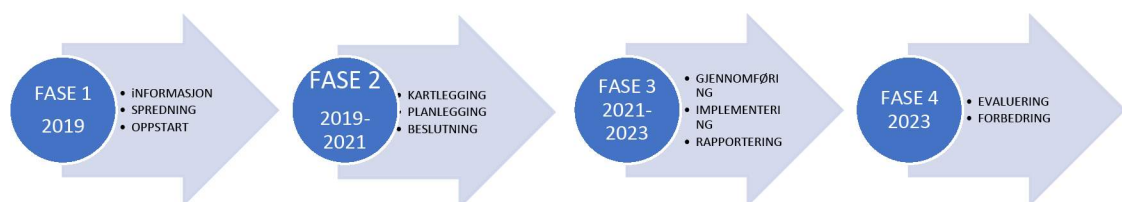
Målgruppa for samfunnsreforma «Leve heile livet» er eldre over 65 år, familie og pårørende. Den yngste eldregruppa 67-80 år veks og dei er sprekare og lever lenger – dette vil gje seg utslag i sterk vekst i eldre over 80 år når ein nærmar seg 2030. For å nå målsetningane så vil ein ha ulike målgrupper for dette:

- Politikarar og administrativ leiding i kommunen – ansvarlege for utarbeiding av planar og tiltak
- Tilsette i kommunen – gjennom dei tre sektorane helse, omsorg og sosial, oppvekst, undervisning og kultur, samt sektor for samfunnsutvikling
- Andre offentlege aktørar og organisasjonar – statsforvaltaren, helseføretak, kommunale råd, høgskular og universitet
- Private aktørar og organisasjonar – frivillig sektor

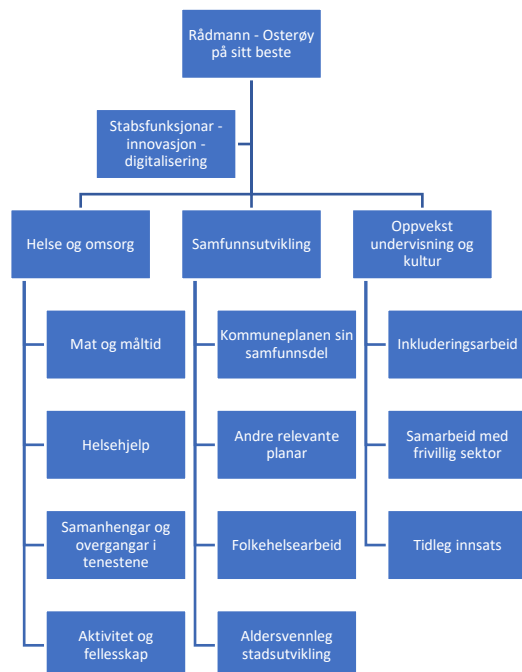
Reforma skal sjåast i samanheng med dei nye nasjonale satsingane som er gjeldande frå 2021; kompetanseløft 2025, Demensplan 2025, Pårørandestrategi med handlingsplan og oppfølging av stortingsmelding lindrande behandling og omsorg. Ernæringsstrategi for eldre si målsetning er å understøtte «Leve heile livet» reforma «Leve heile livet» gjennom prosjektet «Osterøy på sitt beste», målekort og ny helse og omsorgsplan:

- Kommunen vil i alt arbeid i framtida sjå «Leve heile livet» i samanheng med anna innsats kommunen gjer.
- Kommunen arbeider målretta gjennom «Osterøy på sitt beste» for å kartlegge dagens teneste, områder for forbetring og lage ein handlingsplan på bakgrunn av dette. Dette vil bli sett i samanheng med arbeid på målekort ute i tenestene som har ein sterk grad av brukarperspektiv. Arbeidet med desse to områda vil i sin tur legge grunnlaget for utarbeiding av ny kommunedelplan for helse- og omsorg. Saman med dei ulike satsingsområda for området, mellom anna «Leve heile livet» vil nye prioriteringar for sektoren bli lagt inn i planen.
- Kommunen har på bakgrunn av gjeldande kommuneplanen sin samfunnsdel 2021-2031, helseomsorg og sosialplan 2013-2022 og oppvekstplan 2019 -2023 satt i verk arbeid som relaterer opp mot satsingsområda til «leve heile livet». Desse tiltaka er skissert i rapporten under.
- Kommunen er med i ulike nettverk som bidrar inn i arbeidet med reforma

Prosess for gjennomføring av “Leve heile livet” reforma

Organisering av prosjektet: I kartet under vil hovedområda for planen ligge inne – fleire av områda er sektorovergripande og vil naturleg være tiltak som ein samhandlar om.

3 Korleis kommunen *i dag* arbeider med å skape eit meir aldersvennleg samfunn

Reforma i Kommunale Planar

Reforma er omtalt i kommuneplanen sin samfunnsdel for perioden 2021 – 2031.

Helse og omsorgsplan skal starte opp revisjon i 2022 og vil ta inn “Leve heile livet” i sin heilskaplege plan for helse, omsorg og sosial.

Osterøy kommune skal vere ein aldersvennleg kommune. Reforma «Leve heile livet» skal vere retningsgjevande for arbeidet i alle sektorar.

Aktørar

Kommunale

Barnehage, skule, kulturskule, bibliotek, , heimetenester, institusjonsteneste og forvaltningstenesta. Tidleg innsatsperspektivet skal gjennomsyre arbeidsformene. Tidleg og riktig hjelp kan gjere innbyggjarane i klare for å meistre kvardagssituasjonar og eigne liv.

Andre

Fylkeskommune/ VGS, Danielsen usk, Frivillighet, BOF, grendaråd, turlag, helselag, idrettslag, korps, ulike typar musikklag, kor, teaterlag, seniorlag, hagelag, seniordans, jeger og fisk, skyttarlag, religiøse lag, osb..

Brukar- og innbyggjarinnvolvering

Kommunale råd:

- Eldrerådet
- Råd for menneske med nedsett funksjonsevne,
- Ungdomsrådet

Helse, omsorg og sosial har arrangert innbyggjardialog i forhold til aldersvennleg samfunn. Helse, omsorg og sosial har i sine planar gjennomføring av brukarundersøkingar - dette ligg i målekort frå 2021.

Møteplassar og transport

Møteplassar: bibliotek, bygdene har på dugnad tilrettelagt friluftsområde, BOF har tilrettelagt friluftsområde, skilta nærturar i bygdene, ungdomshus eigd av ulike lag i bygdene

4 Gjennomført og pågåande arbeid for området

Gjennomført arbeid

- Gjennomført utarbeiding av friluftskart som syner både turar i nærområdene til bygdene og lengre turar
- Kommunen tok i 2015 initiativ til å starte turlag gjennom den norske turistforening. Dette er i dag eit aktivt lag med mellom anna eit svært aktivt seniorlag
- Kommunen låner ut naust til turlaget – turlaget har utlån av kajakk/kano i naustet.
- Kommunen låner ut skular på kveldstid/helg både for idrettslege og kulturelle aktivitetar

Gjennomført og pågåande arbeid

- Medlemsskap i Bergen og omland friluftsråd (BOF) for å utvikle tilrettelagte friluftsområde
- Dans/basar m.m på Osterøytunet for eldre – ikkje starta opp igjen pga midlertidig vakanse i stillinga
- Dagtilbod for ulike grupper m.a for menneske med nedsett funksjonsevne og for menneske med demenssjukdom
- Danielsen ungdomsskule i samarbeid med kommunen har fag som går på frivillig verksemd inn mot eldre
- Helselaga på Osterøy har og er svært sentrale i arbeidet opp mot eldre heimebuande. Dei har dagtilbod i fleire bygder. Dette er eit frivillig arbeid som har hatt lange tradisjonar på Osterøy og som fortsatt er eit svært viktig bidrag inn til dei eldre i dei ulike bygdene
- Helselaga på Osterøy har bygd opp bustadar for eldre i alle dei større bygdene og drifter desse. På nokre av plassane er tildeling av bustad eit samarbeidsprosjekt med kommunen
- Grendalag og grendaråd har ein sentral funksjon i lokalsamfunnet og er ein bidragsytar til å få på plass mellom anna møteplassane i bygdene

Planlagt arbeid på området

- Innovasjonscamp ungdomsbedrift: samarbeid med Osterøy vidaregåande skule inn mot helse og omsorgstenesta

UTFORDRING: Transport(buss) og trafikksikker ferd langs vegane når ein må bevege seg ut av eiga bygd for å nå aktivitetstilbodet

5 Aktivitet og fellesskap

Aktivitetstilbod

- Frivillige: Det er eit rikt organisasjonsliv i i Osterøy kommune. Mange av desse laga har medlemmar i alle aldre. Eksempel er grendalag/bygdslag, turlag, helselag, idrettslag, korps, ulike typar musikklag, kor, teaterlag, seniorlag, hagelag, seniordans, jeger og fisk, skyttarlag religiøse lag osv
- Osterøy kommune kultur: bibliotek
- Osterøy kommune helse og omsorg: støttekontakt gjennom kommunen, generasjonssong, musikkterapeut, Haldorvika – aktivitetstilbod for personar med demenssjukdom, dagavdeling for personar med nedsett funksjonsevne, ulike typar gruppetrening på Osterøytunet med fysioterapeut, samarbeid med Danielsen ungdomsskule i forhold til frivillig verksemd (valfag)

Mangfald, inkludering og integrering

- Kommunen skal leggje til rette for at alle innbyggjarane er inkluderte i fellesskapet. Det må difor arbeidast for at både kommunen sine tilsette og frivillige aktørar arbeider med møteplassar der alle er velkomne. Det må i tillegg arbeidast med kultur for at Osterøysamfunnet tek imot og aksepterer mangfald slik at kvar innbyggjar kjenner at ein høyrer til i fellesskapet.

Møter mellom generasjonar og møteplassar på tvers

- Generasjonssong på Osterøytunet – møte mellom de eldre og born. Eit samarbeid mellom Osterøytunet og frivillig sektor
- Samarbeid med Danielsen ungdomsskule i forhold til frivillig verksemd (valfag)

Gjennomført og pågåande arbeidet for området

- Generasjonssong på Osterøytunet – møte mellom de eldre og born. Eit samarbeid mellom Osterøytunet og frivillig sektor
- Samarbeid med Danielsen ungdomsskule i forhold til frivillig verksemd (valfag)

Ny innsats som blir planlagt innanfor områda

- Innovasjonscamp ungdomsbedrift: samarbeid med Osterøy vidaregåande skule inn mot helse og omsorgstenesta

6 Mat og måltid

Ernæring som satsingsfelt

Osterøy kommune starta opp med målekort i 2020 som mellom anna berører ernæringsfeltet. Første evaluering av målsetjingane blir i årsmelding for 2021. Som følge av evaluering vil tiltak bli iverksett på systemnivå. På individnivå betyr eit auka fokus på ernæring ei tettare kartlegging og oppfølging av ernæring i forhold til vedtak.

Kommunen har eige kjøkken som samhandlar godt med institusjon og heimetenester i forhold til tilrettelegging ernæring til den einskilde brukar. Kjøkken på Osterøytunet leverer middag til dei heimebuande som søker slike type tenester og har behov for slike tenester.

Kompetanse innan ernæring

Helse, omsorg og sosial har utarbeidd ein strategisk kompetanseplan og har eit eige utval i forhold til kompetanse i sektoren – kompetanseforum. Gjennom denne organiseringa er ernæring eitt av fleire felt opp mot eldre som har vore prioritert i forhold til kompetanseheving i kommunen.

Gjennomføring og pågåande arbeid innanfor området

Heimetenesta

Målekort: Alle brukarar skal ha årleg ernæringskartlegging. Etter søknad kan heimetenesta levere middag frå kjøkkenet på Osterøytunet til heimebuande. Dersom butikk ikkje kan levere vil heimetenestene kunne handle og levere ut matvarer til heimebuande.

Osterøytunet

Målekort: Alle pasientar med ernæringsrisiko har ein ernæringsplan (MNA). Ved behov for tiltak blir desse meldt til kjøkken på Osterøytunet

Bu og avlastningstenesta

Målekort: Alle brukarar skal ha ein vernepleiarplan som skal evaluerast årleg (mål 75%). Denne planen tek opp i seg forhold rundt ernæring.

7 Helsehjelp

Kvardagsmeistring i Osterøy kommune

Kommunen har satt i gong prosjekt i forhold til rehab-/habilitering og kvardagsmeistring jf plan om rehab-/habilitering for Osterøy kommune.

System for helsetenester/informasjon om tenestene

For å ha låg terskel for kontakt med helse og omsorgstenesta har kommunen eit forvaltningskontor som informerer og rettleiar i forhold til alle tenestene innan helse og omsorg. Informasjon om tenestene ligg på heimesida og blir informert om til fastlegane gjennom samarbeidsutval og allmennlegeutval.

Kartlegging og analyse av framtidig behov for helsetenester

Ansvarleg for kartlegging og analyse av framtidige behov ligg til kommunalsjef som i samarbeid med einingsleiarane kartlegg tenestene og vurderer framtidige behov.

- Sist kartlegging var i samarbeid med prosjekt Omsorg + som er Osterøy kommune sitt svar på auka behov for bustader med 24/7bemanning og bustader tilrettelagt for personar med demenssjukdom. Samstundes er det behov for auka kapasitet i rehab-/habilitering og det er og behov for auka kompetanse og plassar innan psykogeriatrici.
- Analyse frå 2016 har vist behov for å auke tal fastlegeheimlar

Gjennomført og pågåande arbeid for området

- Oppretta ny legeheimel pga auka behov for fastlege og lege innan institusjon. Tilsetting gjennomført i 2021.
- Planlagt oppstart av omsorg + i 2021 ved å frigjere nestleiar i HOS i 50% frå 1.mai 2021.

Ny innsats planlagt for området

- Implementering av kvardagsmeistring og større fokus på rehab-/habilitering med oppstart sept 21.
- Oppstart og gjennomføring av Omsorg +. Bustader tilrettelagt for heimebuande aukande behov for bemanning og bustader tilrettelagt for personar med demenssjukdom
- Opprette psykogeriatricrisk avdeling med både korttids- og langtids plassar
- Ny rehab-/habiliteringsavdeling

8 Samanhengar og overgangar i tenestene

Heilskapleg pasientoppfølging

Inntaksmøte

- Heimeteneste, Osterøytunet, forvaltning og leiging møtes ein gong i veka og diskuterer brukarar som går mellom tenestene eller kjem frå spesialisthelseteneste. Ved behov blir bu- og avlastningsteneste og psykisk helse- og rusomsorg invitert inn i møtet.
- Forvaltningstenesta/Osterøytunet har ansvar for samhandling opp mot spesialisthelsetenesta dagleg.
- Det blir oppretta primær og sekundærkontaktar for mottakarar av heimetenester.

Opplæring til brukarar og pårørande

- Pårørandeskulen – for pårørande til personar med demens går årleg
- Ulike kurs for pårørande gjennom bu- og avlastningstenesta
- Pårørandestøtte jf helse- og omsorgstjenesteloven §3-6.1 går via forvaltningstenesta og opp mot den aktuelle eininga.

Gjennomført og pågåande arbeid innan området

- Målekort i alle einingar som skal ivareta tilbakemeldingar frå brukarane i tillegg til objektive mål for tenestene.
- Tilbakemeldingar og evaluering av mål vil ligge til grunn for nye tiltak.
- Tenesteanalyse/tenestereise er planlagt gjennomført mellom forvaltningsteneste og heimeteneste for å auke kvaliteten på samarbeidet mellom tenestene.

Ny innsats

Omsorg +: Framtidig kunnskap om behov for institusjonsplassar eller anna heildøgnsstilbod er meir enn det doble av det vi har i dag. Dette gjer at ein får behov for utbygging av bustadar og med omsorg + prosjektet vil ein samle tenester for å auke ressursutnyttinga og få ein bygningsmasse som gjer at me kan legge om måten å yte tenester på, samt innrette kommunen opp mot ulike framtidige teknologiske løysningar innan helse og omsorgssektoren. Prosjektet vil ivareta innretting opp mot familie, pårørande og frivillig sektor.

9 Aldersvenleg stadutvikling

Aldersvenleg stadutvikling handlar om å skape fysiske omgjevnader som gjer det mogeleg for eldre å vere aktive samfunnsdeltakarar så lenge som mogeleg, også den dagen helse byrjar å skranke. Dette dreier seg om at fysiske omgjevnadar skal utviklast etter prinsippa om universell utforming. Slik utforming av fysiske omgjevnadar vil óg kome andre grupper i samfunnet til gode. Gode utemiljø, sosiale møteplassar og gode bumiljø er viktig for dei som oppheld seg i nærmiljøet store deler av døgnet. Mange eldre gjer det, og mange barn og småbarnsfamiliar gjer det. Det er av den grunn viktig å legge til rette for bustadområde som er attraktive for fleire bebuargrupper. Fysiske omgjevnader som er godt for eldre, vil også vere godt for andre grupper av befolkninga. Utforming av fysiske omgjevnader – stadutvikling – bør såleis utformast i eit livsløpsperspektiv.

Samstundes er det viktig å ha i minne at det er mellom husa og i blant dei fysiske strukturane at livet vert levd.

Statsforvaltaren krev at kvar kommune har eit ambisjonsdokument som er politisk vedteke.

Vedtak:

«Leve heile livet» vert iverksett slik ambisjonsdokumentet som ligg føre.